

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.gov.pl/web/sprawiedliwosc [Translation already published on the official website of the Polish Ministry of Justice]

Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Ministry of Justice for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.gov.pl/web/sprawiedliwosc [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości]

Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Ministerstwo Sprawiedliwości wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

PIERWSZA SEKCJA

SPRAWA DROZD przeciwko POLSCE

(skarga nr 15158/19)

WYROK

Artykuł 10 • Wolność wyrażania opinii • Brak odpowiednich gwarancji proceduralnych w odniesieniu do rocznego zakazu wstępu do Sejmu dla członków nieformalnego ruchu obywatelskiego za rozwinięcie transparentu w trakcie pokojowej demonstracji, która odbywała się poza terenem Sejmu • Brak przewidzianej prawem krajowym możliwości uczestniczenia w procedurze decyzyjnej • Brak jasnej procedury zaskarżenia spornego zakazu

STRASBURG

6 kwietnia 2023 r.

OSTATECZNY

06/07/2023

Wyrok ten stał się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi w art. 44 ust. 2 Konwencji. Może podlegać korekcie wydawniczej.

W sprawie Drozd przeciwko Polsce

Europejski Trybunał Praw Człowieka (sekcja pierwsza), zasiadając jako Izba w składzie:

Marko Bošnjak, *Przewodniczący*,
Krzysztof Wojtyczek,
Alena Poláčková,
Ivana Jelić,
Gilberto Felici,
Erik Wennerström,
Raffaele Sabato, *Sędziowie*,

oraz Renata Degener, *Kancierz Sekcji*,

mając na uwadze:

skargę (nr 15158/19) przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej wniesioną do Trybunału w dniu 9 marca 2019 r. na podstawie art. 34 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności („Konwencji”) przez obywateli polskich: Pawła Drozda („pierwszego skarżącego”) i Dagmarę Drozd („drugą skarżącą”);

decyzję o zakomunikowaniu rządowi polskiemu („Rządowi”) sprawy dotyczącej zarzutów na podstawie art. 10 i art. 11 Konwencji oraz o uznaniu za niedopuszczalną pozostałej części skargi;

uwagi przedstawione przez pozwany Rząd oraz uwagi przedstawione w odpowiedzi przez skarżących,

uwagi przedstawione przez Rzecznika Praw Obywatelskich, któremu Przewodniczący Sekcji udzielił zgody na interwencję;

obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 marca 2023 r.
wydaje następujący wyrok, który w tym dniu został przyjęty:

WPROWADZENIE

1. Sprawa dotyczy ukarania skarżących jednorocznym zakazem wstępu do Sejmu (niższej izby polskiego parlamentu) za wywieszenie transparentu na terenie Sejmu w ramach pokojowej demonstracji.

STAN FAKTYCZNY

2. Skarżący urodzili się odpowiednio w 1964 r. i 1967 r. Mieszkają w Mrozowie. Skarżący byli reprezentowani przez M. Mączkę-Pacholak, adwokat praktykującą w Warszawie.

3. Rząd reprezentowany był przez swojego pełnomocnika J. Sobczaka z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

4. Okoliczności faktyczne sprawy, przedstawiony przez strony, można streścić następująco.

I. KONTEKST SPRAWY

5. Skarżący są członkami nieformalnego ruchu obywatelskiego *Obywatele RP*, który angażuje się w protesty i akcje polityczne.

6. Latem 2017 r. w Polsce miała miejsce seria protestów przeciwko planowanym reformom sądownictwa (zob. *Reczkowicz przeciwko Polsce*, nr 43447/19, §§ 8-9, 22 lipca 2021 r.).

II. WYDARZENIA Z DNIA 22 CZERWCA 2017 R.

7. W dniu 22 czerwca 2017 r. skarżący wzięli udział w pokojowej demonstracji (mającej związek z planowaną reformą sądownictwa), która odbyła się przed terenem Sejmu. Tego samego dnia skarżący otrzymali jednorazowe przepustki umożliwiające im wejście do Sejmu i obserwowanie debaty parlamentarnej. Po przekroczeniu bramy wjazdowej na teren posesji, w drodze do budynku Sejmu, skarżący rozwinęli transparent z napisem „*Brońcie niezależności sądów*”

8. Zdaniem skarżących nie spowodowali oni zagrożenia dla ruchu drogowego na terenie Sejmu. W czasie demonstracji na drodze nie było pieszych ani pojazdów. Skarżący zachowali się spokojnie i chcieli jedynie przekazać swoje przesłanie parlamentarzystom.

9. Według Rządu Straż Marszałkowska będąca służbą ochrony Sejmu poleciła skarżącym, by zachowywali się w sposób zgodny z celem ich wizyty. Skarżący nie zastosowali się do tego polecenia i zablokowali drogę wewnętrzną, co spowodowało zagrożenie dla ruchu drogowego.

10. Skarżący zostali natychmiast wyprowadzeni poza teren Sejmu. Nakazano im również zwrot jednorazowych przepustek.

III. DECYZJA KOMENDANTA STRAŻY MARSZAŁKOWSKIEJ

11. Pismami z 14 lipca 2017 r. skarżący zostali poinformowani, że z uwagi na zakłócanie porządku publicznego oraz odmowę podporządkowania się poleceniom Straży Marszałkowskiej, w dniu 22 czerwca 2017 r. Komendant Straży Marszałkowskiej wydał decyzje zakazujące im wstępu na teren Sejmu do 21 czerwca 2018 r. Pierwszy skarżący otrzymał pismo w dniu 7 sierpnia 2017 r., a druga skarżąca w dniu 31 lipca 2017 r.

IV. POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE

12. W dniu 30 sierpnia 2017 r. skarżący zaskarżyli wyżej wymienione decyzje do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Podkreślili w szczególności, że decyzja Komendanta Straży Marszałkowskiej opierała się na przepisach wewnętrznych (zarządzenie Marszałka; zob. par. 20 poniżej). Przepisom tym brakowało jasności i precyzji, przez co nie zapewniały dostatecznej przewidywalności. Ponadto zakaz wstępu do Sejmu

ograniczył ich prawo dostępu do informacji publicznej. W swoich pismach procesowych powoływali się głównie na art. 61 Konstytucji RP (prawo dostępu do informacji publicznej).

13. W dniu 22 stycznia 2018 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wydał dwa postanowienia i odrzucił skargi skarżących jako niedopuszczalne z mocy prawa. Sąd uznał, że pismo Komendanta Straży Marszałkowskiej nie stanowiło decyzji administracyjnej. Straż Marszałkowska to mundurowa formacja podległa bezpośrednio Marszałkowi Sejmu. Komendant Straży Marszałkowskiej nie był zatem organem administracyjnym i jego decyzje nie podlegają zaskarżeniu do sądów administracyjnych.

14. Skarżący wnieśli skargi kasacyjne od tych orzeczeń. W szczególności zarzucili, powołując się na art. 45 Konstytucji RP (prawo do rzetelnego procesu) oraz art. 6 i 13 Konwencji, że zostali pozbawieni dostępu do sądu w celu zakwestionowania ograniczenia ich prawa dostępu do informacji publicznej.

15. W dniach 29 sierpnia i 16 listopada 2018 r. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił ich skargi kasacyjne. Sąd zgodził się z tokiem rozumowania Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Potwierdził, że Komendant Straży Marszałkowskiej nie był organem administracji publicznej, a jego środki nie zostały podjęte w ramach procedury administracji publicznej; nie miały one statusu ani aktu, ani czynności, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 4 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (zob. par. 22 poniżej). Sąd zauważył ponadto, że zgodnie z Regulaminem Sejmu członkom społeczeństwa nie przysługiwało prawo do uczestnictwa w sesjach parlamentarnych, a decyzja w tym zakresie pozostawała w gestii właściwego organu (zob. par. 18 i 19 poniżej).

WŁAŚCIWE RAMY PRAWNE I PRAKTYKA

I. A. KONSTYTUCJA

16. Art. 54 Konstytucji gwarantuje wolność słowa, a w zakresie istotnym dla sprawy stanowi, co następuje:

„Każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji”.

17. Artykuł 61 Konwencji w zakresie istotnym dla sprawy stanowi:

„1. Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. (...)

2. Prawo do uzyskiwania informacji obejmuje dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu.

WYROK W SPRAWIE DROZD PRZECIWKO POLSCE

3. Ograniczenie prawa, o którym mowa w ust. 1 i 2, może nastąpić wyłącznie ze względu na określone w ustawach ochronę wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych oraz ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa lub ważnego interesu gospodarczego państwa.

4. Tryb udzielania informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, określają ustawy, a w odniesieniu do Sejmu i Senatu ich regulaminy.”

II. REGULAMIN SEJMU

18. Zgodnie z Regulaminem Sejmu z dnia 30 lipca 1992 r., umożliwia się publiczności obserwowanie obrad Sejmu z galerii w sali posiedzeń Sejmu, na zasadach określonych przez Marszałka Sejmu w przepisach porządkowych.

19. Artykuł 170 ust. 4 Regulaminu Sejmu stanowi, co następuje:

„Prawo wstępu na salę posiedzeń Sejmu mają również osoby i delegacje zaproszone przez Marszałka Sejmu oraz upoważnieni przez niego pracownicy Kancelarii Sejmu”.

III. DOSTĘP DO SEJMU

20. W dniu 9 stycznia 2008 r. Marszałek Sejmu wydał zarządzenie w sprawie wstępu do budynków pozostających w zarządzie Kancelarii Sejmu oraz wstępu i wjazdu na tereny pozostające w zarządzie Kancelarii Sejmu. Zarządzenie przewiduje, że w uzasadnionych przypadkach (konkretnie chodzi o zachowanie spokoju i porządku oraz zapewnienie bezpieczeństwa) Komendant Straży Marszałkowskiej może czasowo zawiesić prawo wstępu na tereny i do budynków Sejmu. W szczególności może to nastąpić, gdy dana osoba nie przestrzega przepisów porządkowych lub zakłóca spokój i porządek w budynkach i na terenach, a także narusza powagę Sejmu. Odpowiedni przepis, § 21, stanowi, co następuje:

„1. W uzasadnionych przypadkach, mając na względzie zachowanie spokoju i porządku oraz zapewnienie bezpieczeństwa Sejmu i Senatu, Komendant Straży Marszałkowskiej, po powiadomieniu odpowiednio Szefa Kancelarii Sejmu i Szefa Kancelarii Senatu, może, czasowo zawiesić prawo wstępu na tereny i do budynków oraz wjazdu na tereny osobie, na rzecz której wystawiono dokument, o którym mowa w § 5 ust. 1 pkt 4-8 i § 7 ust. 1, albo taki dokument unieważnić.

2. Postanowienie ust. 1 stosuje się w szczególności w razie stwierdzenia, że osoba, na rzecz której dokument został wystawiony, nie przestrzega przepisów porządkowych lub zakłóca spokój i porządek w budynkach i na terenach, a także narusza powagę Sejmu lub Senatu, dobre obyczaje lub rażąco narusza prawo do prywatności innych osób”.

IV. KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

21. Artykuł 199¹ Kodeksu postępowania cywilnego stanowi, co następuje:

„Sąd nie może odrzucić pozwu z tego powodu, że do rozpoznania sprawy właściwy jest organ administracji publicznej lub sąd administracyjny, jeżeli organ administracji publicznej lub sąd administracyjny uznały się w tej sprawie za niewłaściwe”.

V. USTAWA O POSTĘPOWANIU PRZED SĄDAMI ADMINISTRACYJNYMI

22. Artykuł 3 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (zwanej dalej „ustawą z 2002 r.”), w brzmieniu obowiązującym w czasie istotnym dla sprawy, stanowił:

„Art. 3. [Właściwość sądów administracyjnych].

(...)

§ 2. Kontrola działalności administracji publicznej przez sądy administracyjne obejmuje orzekanie w sprawach skarg na:

1) decyzje administracyjne;

2) postanowienia wydane w postępowaniu administracyjnym, na które służy zażalenie albo kończące postępowanie, a także na postanowienia rozstrzygające sprawę co do istoty;

3) postanowienia wydane w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym, na które przysługuje zażalenie, z wyłączeniem postanowień wierzyciela o niedopuszczalności zgłoszonego zarzutu oraz postanowień, przedmiotem których jest stanowisko wierzyciela w sprawie zgłoszonego zarzutu;

4) inne niż określone w pkt 1-3 akty lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa, z wyłączeniem aktów lub czynności podjętych w ramach postępowania administracyjnego określonego w (...), oraz postępowań, do których mają zastosowanie przepisy powołanych ustaw;

(...)”.

VI. ODPOWIEDNIE ORZECZNICTWO SĄDÓW ADMINISTRACYJNYCH

23. W dniu 13 grudnia 2018 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wydał wyrok (IV SA/Wa 1979/18) oddalający skargę członka organizacji pozarządowej (NGO) na decyzję Szefa Kancelarii Sejmu o odmowie wstępu na posiedzenie Sejmu. Sąd potwierdził, że decyzja Szefa Kancelarii Sejmu była czynnością z zakresu administracji publicznej dotyczącą uprawnienia wynikającego z przepisu prawa (art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z 2002 r.). Wyrok ten nie jest prawomocny.

24. W dniu 12 lutego 2019 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie rozpatrzył skargi dwóch dziennikarzy (Sąd IV SA/Wa 2001/18 i IV SA/Wa 2018/18), którym odmówiono wstępu na posiedzenia Sejmu. Sąd uznał, że czynności te nie były uzasadnione. Stwierdził ponadto, że choć z technicznego punktu widzenia to Komendant Straży Marszałkowskiej odmówił wydania dziennikarzom przepustek jednorazowych, to w rzeczywistości decyzję podjął Marszałek Sejmu, ponieważ Komendant Straży Marszałkowskiej nie jest organem administracyjnym i wykonywał

jedynie zarządzenie Marszałka. Decyzja ta dotyczyła czynności z zakresu administracji publicznej (art. 3 ust. 2 pkt 4 ustawy z 2002 r.).

25. W dniu 7 lipca 2022 r. Naczelny Sąd Administracyjny utrzymał w mocy wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z 12 lutego 2019 roku (III OSK 1363/21) i oddalił skargę kasacyjną wniesioną przez Marszałka Sejmu.

PRAWO

I. ZARZUCANE NARUSZENIE ART. 10 KONWENCJI

26. Skarżący zarzucili, że nałożone na nich ograniczenia dostępu do budynków Sejmu stanowiły naruszenie ich praw zagwarantowanych w art. 10 Konwencji. Powołali się na art. 3 i 11 Konwencji. Odpowiednie postanowienia Konwencji stanowią:

Artykuł 10

„1. Każdy ma prawo do wolności wyrażania opinii. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice państwowe. Niniejszy przepis nie wyklucza prawa Państw do poddania procedurze zezwoleń przedsięwzięciom radiowych, telewizyjnym lub kinematograficznym.

2. Korzystanie z tych wolności pociągających za sobą obowiązki i odpowiedzialność może podlegać takim wymogom formalnym, warunkom, ograniczeniom i sankcjom, jakie są przewidziane przez ustawę i niezbędne w społeczeństwie demokratycznym w interesie bezpieczeństwa państwowego, integralności terytorialnej lub bezpieczeństwa publicznego ze względu na konieczność zapobieżenia zakłóceniu porządku lub przestępstwu, z uwagi na ochronę zdrowia i moralności, ochronę dobrego imienia i praw innych osób oraz ze względu na zapobieżenie ujawnieniu informacji poufnych lub na zagwarantowanie powagi i bezstronności władzy sądowej”.

Artykuł 11

„1. Każdy ma prawo do swobodnego, pokojowego zgromadzenia się oraz do swobodnego stowarzyszania się, włącznie z prawem tworzenia związków zawodowych i przystępowania do nich dla ochrony swoich interesów.

2. Wykonywanie tych praw nie może podlegać innym ograniczeniom niż te, które określa ustawa i które są niezbędne w społeczeństwie demokratycznym z uwagi na interesy bezpieczeństwa państwowego lub publicznego, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwu, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób. Niniejszy przepis nie stanowi przeszkody w nakładaniu zgodnych z prawem ograniczeń korzystania z tych praw przez członków sił zbrojnych, policji lub administracji państwowej”.

A. Zakres sprawy

27. Trybunał zauważa, że w przedmiotowej sprawie skarżący nie podnieśli żadnych zarzutów w związku z ich udziałem w demonstracji odbywającej się

na terenie Sejmu ani ich prawem do pokojowego zgromadzenia się z innymi osobami. Ich skarga do Trybunału dotyczy konkretnie sankcji nałożonej na nich przez Komendanta Straży Marszałkowskiej po tym, jak rozwinęli transparent na terenie Sejmu. W konsekwencji, w odniesieniu do okoliczności przedmiotowej sprawy i mając na uwadze, że skoro na Trybunale spoczywa ustalenie kwalifikacji prawnej okoliczności faktycznych sprawy (zobacz *Radomilja i inni przeciwko Chorwacji* [WI], nr. 37685/10 i 22768/12, §§ 114 i 126, 20 marca 2018 r.), Trybunał uznaje za właściwe zbadanie skarg skarżących jedynie z punktu widzenia art. 10 Konwencji (porównaj *Novikova i Inni przeciwko Rosji*, nr. 25501/07 i 4 innych, § 91, 26 kwietnia 2016 r.).

B. Dopuszczalność

1. Niewyczerpanie środków odwoławczych

(a) Stanowiska stron

28. Rząd podniósł, po pierwsze, że skarżący nie skorzystali ze środka odwoławczego przewidzianego w artykule 199¹ Kodeksu postępowania cywilnego (zob. par. 21 powyżej). Zgodnie z tym przepisem sąd cywilny nie może odrzucić pozwu z tego powodu, że do rozpoznania sprawy właściwy jest organ administracji publicznej lub sąd administracyjny, jeżeli organ administracji publicznej lub sąd administracyjny uznały się w tej sprawie za niewłaściwe. Zdaniem Rządu skarżący powinni byli wnieść skargę dotyczącą kwestionowanego środka do sądu cywilnego, a ów sąd byłby zobowiązany do jej rozpatrzenia.

29. Po drugie, Rząd podniósł, że skarżący nie podnieśli swoich zarzutów przed sądami krajowymi. Rząd zauważył, że w postępowaniu krajowym skarżący powołali się jedynie na art. 61 Konstytucji RP (prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej), zaś nie powołali się na art. 54 Konstytucji (wolność słowa).

30. Skarżący nie zgodzili się ze stanowiskiem Rządu. Podkreślili, że wykorzystali wszystkie dostępne krajowe środki odwoławcze, ponieważ zaskarżyli decyzje Komendanta Straży Marszałkowskiej do sądów administracyjnych. Była to jedyna odpowiednia i właściwa droga prawna w okolicznościach ich sprawy. Fakt, że ich odwołania zostały ostatecznie rozstrzygnięte nie po ich myśli, nie sprawił, że środek odwoławczy był bezskuteczny. W odniesieniu do środka odwoławczego, o którym mowa w artykule 199¹ Kodeksu postępowania cywilnego, na który powołuje się Rząd, skarżący zauważyli, że jest to jedynie przepis proceduralny. Rząd nie wskazał, na jaki konkretnie przepis materialny należało się powołać w takim postępowaniu przed sądami cywilnymi.

31. W odniesieniu do drugiej części zastrzeżenia Rządu, skarżący utrzymywali, że przed sądami krajowymi podnieśli istotę swoich skarg

konwencyjnych. W postępowaniu krajowym powołali się na art. 61 Konstytucji RP, który gwarantował prawo do uzyskania informacji o działalności organów administracji publicznej. Ich zdaniem istniała bardzo wyraźna relacja między ich prawem do uzyskania informacji publicznej wynikającym z art. 61 Konstytucji RP a wolnością otrzymywania i przekazywania informacji gwarantowaną przez art. 10 Konwencji.

(b) Ocena Trybunału

32. Ogólne zasady dotyczące wymogu wyczerpania krajowych środków odwoławczych zostały przywołane w sprawie *Vučković i Inni przeciwko Serbii* ((zastrzeżenie wstępne) [WI], nr. 17153/11 i 29 innych, §§ 69-77, 25 marca 2014 r.).

33. W związku z zarzutem Rządu, że skarżący powinni byli wnieść pozew do sądów cywilnych, Trybunał odnotowuje argumentację skarżących, że art.199¹ Kodeksu postępowania cywilnego jest przepisem proceduralnym odnoszącym się do sytuacji, w której organ administracyjny uznał się za niewłaściwy do rozpoznania sprawy. Nie tworzy on jednak żadnych norm materialnoprawnych jako takich (zob. par. 21 i 30 powyżej). W przedmiotowej sprawie Rząd nie wskazał, na jaki przepis prawa materialnego można było się powołać w sprawie skarżących. Nie przedstawił również żadnych przykładów praktyki krajowej, które mogłyby wykazać skuteczność tego środka odwoławczego dla celów art. 35 § 1 Konwencji.

34. W świetle tych rozważań i wobec braku jakichkolwiek przykładów praktyki krajowej, Trybunał nie jest w stanie przyjąć argumentu Rządu i uznaje, że skarżący nie mieli obowiązku skorzystania z żadnej dodatkowej drogi prawnej.

35. Po drugie, w odniesieniu do kwestii, czy skarżący podnieśli, przynajmniej co do istoty, kwestie dotyczące wolności wyrażania opinii, Trybunał zauważa, że w postępowaniu przed sądami administracyjnymi skarżący rzeczywiście nie powołali się konkretnie na art. 10 Konwencji ani na art. 54 Konstytucji RP. Jednakże w swoich środkach zaskarżenia powoływali się na art. 61 Konstytucji RP, zarzucając, że zakaz wstępu do Sejmu stanowił ograniczenie ich prawa do informacji publicznej (zob. par. 12 powyżej). W związku z tym Trybunał uważa, że skarżący, powołując się na naruszenie przysługującego im prawa dostępu do informacji publicznej, skutecznie podnosili przed sądami krajowymi wszystkie istotne argumenty wynikające z art. 10 Konwencji. Skarżący zapewnili w ten sposób władzom krajowym możliwość naprawienia zarzucanych naruszeń.

36. W tych okolicznościach Trybunał stwierdza, że skarżący uczynili wszystko, czego można było od nich zasadnie oczekiwać w zakresie wyczerpania krajowych środków wykonawczych. Trybunał odrzuca zatem zastrzeżenie wstępne Rządu w tej kwestii.

2. Zasada sześciu miesięcy

(a) Stanowiska stron

37. Rząd twierdził również, że skarżący nie dochowali terminu sześciu miesięcy wynikającego z art. 35 ust. 1 Konwencji. Rząd zauważył, że usunięcie skarżących z terenu Sejmu w dniu 22 czerwca 2017 r. nie było przedmiotem żadnej skargi do organów krajowych. Ponadto skarżący otrzymali zakazy wstępu na teren Sejmu w dniach 31 lipca i odpowiednio 7 sierpnia 2017 r. (daty doręczenia pism Komendanta Straży Marszałkowskiej), zaś ich skarga do Trybunału została złożona w dniu 9 marca 2019 r. Powołując się na orzecznictwo Trybunału (*Fernie przeciwko Zjednoczonemu Królestwu* (dec.), nr 14881/04, 5 stycznia 2006 r.), Rząd zauważył, że skarżący nie mogli przedłużyć tego terminu z racji zastosowania nieskutecznego środka odwoławczego w odniesieniu do ich skarg na podstawie Konwencji.

38. Skarżący nie zgodzili się z tym stanowiskiem. Utrzymywali, że skarga do sądu administracyjnego na decyzję Komendanta Straży Marszałkowskiej jest co do zasady skutecznym środkiem odwoławczym. W tym zakresie odnieśli się do wyroków wydanych przez sądy administracyjne w innych sprawach, w których sądy rozpatrywały podobne skargi co do istoty (zob. par. 23-25 powyżej). Skarżący podnieśli również, że postępowanie przed sądami administracyjnymi w ich sprawach miało bezpośrednio na celu naprawienie zarzucanego naruszenia ich praw wynikających z art. 10 i 11 Konwencji.

(b) Ocena Trybunału

39. Trybunał powtarza, że termin sześciu miesięcy biegnie od daty ostatecznej decyzji w procesie wyczerpywania krajowych środków odwoławczych. Jeśli skarżący korzysta ze środka odwoławczego, który od początku jest skazany na niepowodzenie, decyzja w sprawie tego środka nie może być brana pod uwagę przy obliczaniu biegu sześciomiesięcznego terminu (zob. *Jeronovičs przeciwko Łotwie* [WI], nr 44898/10, § 75, 5 lipca 2016 r.).

40. W przedmiotowej sprawie skarżący wnieśli skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie na decyzję Komendanta Straży Marszałkowskiej. Ich odwołania były rozpatrywane przez sądy w dwóch instancjach i ostatecznie zostały oddalone z uwagi na to, że decyzja Komendanta Straży Marszałkowskiej nie podlega zaskarżeniu do sądów administracyjnych (zob. par. 13 i 15 powyżej). Podczas gdy skuteczność tego środka odwoławczego została zakwestionowana przez Rząd, skarżący przedstawili przykłady krajowych orzeczeń wydanych w podobnych sprawach, w których sądy administracyjne przyjęły skargi na środki nałożone przez Komendanta Straży Marszałkowskiej i rozpatrzyły je co do istoty (zob. par. 23-25 i 38 powyżej). W związku z powyższym Trybunał jest zdania, że skarżący nie powinni ponosić negatywnych konsekwencji tego, że próbowali

znaleźć rozwiązanie prawne na poziomie prawa krajowego poprzez dostępne środki prawne, które nie wykluczały możliwości powodzenia.

41. W związku z tym ostateczne decyzje w sprawie zostały wydane przez Naczelny Sąd Administracyjny w dniach 29 sierpnia 2018 r. (obwieszczone w dniu 10 września 2018 r.) i 16 listopada 2018 r. (zob. par. 15 powyżej), zaś skarżący wnieśli skargę do Trybunału w dniu 9 marca 2019 r. W związku z tym Trybunał stwierdza, że skarżący dotrzyмали sześciomiesięcznego terminu określonego w art. 35 ust. 1 i dlatego sprzeciw Rządu powinien zostać oddalony.

3. Niedoznanie znaczącego uszczerbku

(a) Stanowiska stron

42. Wreszcie, Rząd twierdził, że skarżący nie doznali znaczącego uszczerbku w rozumieniu art. 35 ust. 3 lit. b) Konwencji. Rząd podniósł, że zapisy przebiegu obrad parlamentarnych są dostępne w formie protokołów i publicznych transmisji online. Tym samym skarżący nie mogli zasadnie twierdzić, że ich prawo do uzyskania informacji o działalności Sejmu zostało naruszone z powodu pozbawienia ich dostępu do pomieszczeń parlamentu.

43. Skarżący nie zgodzili się ze stanowiskiem Rządu i argumentowali, że prawo do uzyskania informacji o działalności organów administracji publicznej jest prawem zagwarantowanym przez Konstytucję RP.

(b) Ocena Trybunału

44. Trybunał stwierdza, że kwestia, czy skarżący doznali „znaczącego uszczerbku” w przedmiotowej sprawie jest ściśle związana z zarzutami ich skargi dotyczącymi naruszenia prawa do wolności wyrażania opinii. Dlatego uważa, że ten konkretny zarzut podniesiony przez Rząd powinien zostać dołączony do przedmiotu skargi

4. Ogólny wniosek dotyczący dopuszczalności

45. Trybunał stwierdza, że skarga nie jest ani w sposób oczywisty nieuzasadniona, ani niedopuszczalna z innych powodów wymienionych w art. 35 Konwencji. Musi zatem zostać uznana za dopuszczalną.

C. Przedmiot skargi

1. Argumenty stron

(a) Skarżący

46. Skarżący podnieśli, że środek nałożony przez Komendanta Straży Marszałkowskiej zakazujący im wstępu do Sejmu na okres jednego roku stanowił ingerencję w ich wolność wyrażania opinii.

47. Ponadto twierdzili, że decyzja Komendanta Straży Marszałkowskiej nie może być uznana za właściwą podstawę prawną do ograniczenia ich prawa do wolności wyrażania opinii. Decyzja została wydana na podstawie § 21 zarządzenia marszałka, które jest aktem wewnętrznym dotyczącym kwestii związanych z dostępem do budynków Sejmu. Ponadto zarządzenie zostało wydane przez Marszałka Sejmu i nie należało do zamkniętego katalogu źródeł prawa. § 21 zarządzenia był pozbawiony precyzji i jasności. Nie określał powodów, które mogłyby uzasadniać zawieszenie prawa danej osoby do wejścia na teren i do budynków Sejmu, odnosząc się jedynie do „uzasadnionych przypadków”, których interpretację pozostawiono Komendantowi Straży Marszałkowskiej. Ponadto przepis ten nie wskazywał minimalnego ani maksymalnego okresu, na jaki można było nałożyć ograniczenie. Zdaniem skarżących nie mogli oni z całą pewnością przewidzieć, że ich działania spowodują czasowy zakaz wstępu do Sejmu.

48. Skarżący utrzymywali ponadto, że tymczasowy zakaz wstępu do Sejmu nie był „niezbędny w społeczeństwie demokratycznym”. Wzięli oni jedynie udział w pokojowym zgromadzeniu na terenie Sejmu i rozwinęli transparent z napisem „Brońcie niezależności sądów”. Otrzymali przepustki upoważniające ich do wejścia na teren Sejmu. Rozwijając transparent nie stwarzali zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego, nie powodowali zakłócenia porządku publicznego ani nie zagrażali prawom innych osób. Ich działania nie naruszyły też godności Sejmu i nie spowodowały zagrożenia dla ruchu drogowego w pobliżu Sejmu.

49. Ich zdaniem nie istniała „pilna potrzeba społeczna”, która uzasadniałaby ingerencję w ich wolność na podstawie art. 10 Konwencji. Uczestniczyli oni jedynie w debacie publicznej na temat kontrowersyjnej kwestii związanej z reformą sądownictwa.

50. Twierdzili ponadto, że zakaz wstępu do Sejmu na okres jednego roku stanowił nieproporcjonalną sankcję. Sankcja ta została nałożona w sposób arbitralny, na podstawie niejasnych przepisów. Komendant Straży Marszałkowskiej nie przedstawił żadnych argumentów na poparcie tego środka. Rzeczona sankcja została przy tym nałożona *ex post facto* i *in absentia*. Wreszcie, zostali oni powiadomieni o podjętym środku listownie i nie było możliwości skutecznego zaskarżenia go do sądu.

51. Uznali, że czasowy zakaz wstępu do Sejmu mógł wywołać „efekt mrożący” zniechęcający do wypowiedzi publicznych.

(b) Rząd

52. Rząd twierdził, że nie doszło do ingerencji w wolność wyrażania opinii skarżących. Skarżący nie byli niepokojeni podczas wyrażania swoich opinii podczas demonstracji. Rzeczony środek został nałożony na skarżących w konsekwencji ich działań i nie naruszył ich wolności wyrażania opinii.

53. Środek ten został nałożony na podstawie § 21 ust. 1 zarządzenia nr. 1 Marszałka Sejmu. Zdaniem Rządu skarżący mogli byli przewidzieć, że ich

działania pociągną za sobą zastosowanie środków mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa publicznego. Odpowiednie przepisy były publicznie dostępne oraz osiągały wymagany poziom precyzji i przewidywalności. Ponadto nałożony środek służył realizacji uzasadnionego celu, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, ochrona praw innych osób i zapobieganie zakłócaniu porządku.

54. Rząd stwierdził, że działania władz krajowych były niezbędne w społeczeństwie demokratycznym. Środek nałożony na skarżących wynikał z nieprzestrzegania przez nich zasad dotyczących bezpieczeństwa budynków i terenu Sejmu oraz był stosunkowo łagodny. Inaczej niż w sprawie *Selmani* (*Selmani i Inni przeciwko Byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii*, nr 67259/14, 9 lutego 2017 r.), skarżący w przedmiotowej sprawie nie byli dziennikarzami, a zatem nie przysługiwało im automatycznie uprawnienie, ze względu na wykonywany zawód, do otrzymania przepustki upoważniającej do wejścia na teren Sejmu. Ponadto na skarżących nie została nałożona żadna grzywna administracyjna z powodu ich działań. Rząd powtórzył również, że nie istnieje ogólny obowiązek umożliwienia dostępu do jakiegokolwiek miejsca, prywatnego lub publicznego, osobie nieuprawnionej, która chciałaby wyrazić swoje opinie.

55. Wreszcie, powody decyzji dotyczących skarżących, a mianowicie świadome lekceważenie przez nich właściwych przepisów, zostały wyjaśnione w pismach Komendanta Straży Marszałkowskiej. Rząd utrzymywał zatem, że nie doszło do naruszenia art. 10 Konwencji.

2. B. Stanowiska interweniujących stron trzecich

56. Rzecznik Praw Obywatelskich Rzeczypospolitej Polskiej (zwany dalej „Rzecznikiem”), podkreślił, że przedmiotową sprawę należy rozpatrywać w świetle ogólnej polityki zmierzającej do ograniczenia wolności słowa i tłumienia krytycznych opinii o rządzących. Rzecznik odniósł się do przypadków ograniczenia możliwości swobodnego poruszania się dziennikarzy w obrębie budynków parlamentarnych, zmian w finansowaniu organizacji pozarządowych ze środków publicznych oraz ograniczeń w dostępie polskich obywateli do Parlamentu.

57. Rzecznik podkreślił, że prawo dostępu do posiedzeń Sejmu zostało powiązane w Konstytucji RP z prawem do uzyskiwania informacji o działalności organów publicznych oraz osób pełniących funkcje publiczne. Korzystanie z tego prawa było również ściśle związane z korzystaniem z wolności wyrażania opinii na podstawie art. 10 Konwencji. Zgodnie z art. 4 Konstytucji władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu, który sprawuje ją bezpośrednio lub przez swoich przedstawicieli. Dlatego obywatele powinni mieć prawo do nadzorowania pracy swoich przedstawicieli. W ocenie Rzecznika przepisy zarządzenia Marszałka nr 1 nie stanowiły legalnej podstawy do ograniczenia konstytucyjnego prawa do informacji.

58. Interwenient zauważył ponadto, że w orzecznictwie sądów administracyjnych dotyczącym osób, które odwoływały się od decyzji Komendanta Straży Marszałkowskiej, istniały dwie linie orzecznicze. Początkowo sądy administracyjne uznawały takie odwołania za prawnie niedopuszczalne z uwagi na to, że Komendant Straży Marszałkowskiej nie był uznawany za „organ administracji” (zob. m.in. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 4 października 2018 r. (sprawa IV SA/Wa 1892/18)). Później jednak sądy przyjęły inne podejście. W wyroku z dnia 13 grudnia 2018 r. Warszawski Sąd Administracyjny (sprawa IV SA/Wa 1979/18) uznał, że może rozpatrywać skargę na czynność Szefa Kancelarii Sejmu, ponieważ taka czynność jest czynnością z zakresu administracji publicznej (zob. par. 23 powyżej). Podobnie w dwóch wyrokach z dnia 12 lutego 2019 roku (sprawy IV SA/Wa 2001/18 i IV SA/Wa 2018/18) ten sam sąd potwierdził, że odmowa udzielenia dostępu do posiedzenia kolegialnego organu władzy publicznej była czynnością odnoszącą się do uzasadnionych praw konstytucyjnych i wchodziła w zakres kompetencji sądów administracyjnych (zob. par. 24 powyżej).

3. Ocena Trybunału

(a) Zasady ogólne

59. Ogólne zasady dotyczące konieczności ingerencji w prawo do wolności wyrażania opinii zostały podsumowane w sprawie *Pentikäinen przeciwko Finlandii* ([WI], nr 11882/10, §§ 87-91, ETPCz 2015).

60. Trybunał przypomina ponadto, że wszystkie osoby, w tym dziennikarze, korzystające z wolności wyrażania opinii ponoszą „obowiązki i odpowiedzialność”, których zakres zależy od ich sytuacji oraz środków technicznych, z których korzystają (zob. np. *Handyside przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, 7 grudnia 1976 r., § 49 *in fine*, Seria A nr 24).

61. Ponadto gdy organizacja pozarządowa zwraca uwagę na kwestie leżące w interesie publicznym, pełni rolę strażnika interesu publicznego o znaczeniu podobnym do roli odgrywanej przez prasę (zob. *Animal Defenders International przeciwko Zjednoczonemu Królestwu* [WI], nr 48876/08, § 103, ETPCz 2013 (fragmenty)) i można ją określić mianem społecznego „strażnika interesu publicznego”, objętego taką samą ochroną na mocy Konwencji, co prasa (tamże, zob. też. *Magyar Helsinki Bizottság przeciwko Węgrom* [WI], nr 18030/11, § 166, 8 listopada 2016 r.).

62. Oprócz powyższych czynników, rzetelność postępowania i udzielone gwarancje proceduralne są czynnikami, które w pewnych okolicznościach mogą wymagać uwzględnienia przy ocenie proporcjonalności ingerencji w wolność wyrażania opinii (zob. *Karácsony i Inni przeciwko Węgrom* [WI], nr. [WI], skarga nr 44357/13, § 133, 17 maja 2016 r. i przytoczone tam orzecznictwo).

(b) Zastosowanie tych zasad w przedmiotowej sprawie

(i) Czy doszło do ingerencji

63. Trybunał zauważył, że środek nałożony na skarżących – zakaz wstępu do budynków i na teren Sejmu przez okres jednego roku (zob. par. 11 powyżej) – niewątpliwie miał dla nich pewne negatywne skutki, w szczególności polegające na uniemożliwieniu im uzyskiwania informacji na temat działalności organów administracji publicznej, co z kolei negatywnie wpłynęło na zdolność skarżących do korzystania z prawa do wolności wyrażania opinii. Trybunał odrzuca zatem argument Rządu, że zaskarżone środki nie naruszyły praw skarżących wynikających z art. 10 Konwencji (zob. par. 52 powyżej) i uznaje, że doszło do ingerencji w ich prawo do wolności wyrażania opinii (zob. *Selmani i Inni*, cyt. powyżej, § 61).

64. W świetle art 10 ust. 2 taka ingerencja w prawo skarżących do wolności wyrażania opinii musi być „przewidziana przez ustawę”, mieć jeden lub więcej uzasadnionych celów i być „niezbędna w społeczeństwie demokratycznym” (zob. *Satakunnan Markkinapörssi Oy i Satamedia Oy przeciwko Finlandii* [WI], nr 931/13, § 141, 27 czerwca 2017 r.).

(ii) Czy ingerencja była uzasadniona

65. Strony zgodziły się, że zaskarżona ingerencja miała podstawę w prawie krajowym, a mianowicie w § 21 zarządzenia Marszałka z 2008 r. (zob. par. 47, 53 powyżej). Skarżący zakwestionowali jakość tego aktu prawnego, twierdząc, że brakowało w nim precyzji i jasności, ponieważ nie określał on powodów, które mogłyby uzasadniać zawieszenie prawa jednostki do wejścia na teren Sejmu, pozostawiając tym samym szeroki margines interpretacji Komendantowi Straży Marszałkowskiej (zob. par. 47 powyżej). Trybunał nie uważa jednak, że przedmiotowy przepis miał nadmiernie szeroki zakres lub był niejasny. W każdym razie argument skarżących był bardziej szczegółowo ukierunkowany na kwestię, czy ingerencja była „niezbędna w społeczeństwie demokratycznym”, którą to kwestię Trybunał zbada poniżej (zob. *Kasabova przeciwko Bułgarii*, nr 22385/03, § 52, 19 kwietnia 2011 r.).

66. Trybunał przyjmuje ponadto, że sankcja nałożona na skarżących może być rozumiana jako mająca na celu zapobieżenie jakimkolwiek zakłóceniom w pracy Sejmu i zapewnienie w ten sposób jego sprawnego funkcjonowania, a zatem jako realizująca uzasadnione cele „zapobiegania zakłóceniom porządku” i „ochrony praw innych osób” (por. *Mándli i Inni przeciwko Węgrom*, nr 63164/16, § 57, 26 maja 2020 r.).

67. W przedmiotowej sprawie skarżący wzięli udział w pokojowej demonstracji poza terenem Sejmu. Uzyskali oni ponadto jednorazowe wejściówki do Sejmu, a po wejściu na jego teren rozłożyli transparent z napisem „Brońcie niezależności sądów”. Natychmiast po tym zostali oni wyprowadzeni z terenu Sejmu (zob. pkt 7-10 powyżej). Trybunał przyjmuje

argument skarżących, że poprzez rozwinięcie transparentu uczestniczyli oni w debacie publicznej na temat reformy sądownictwa i chcieli przekazać swoje przesłanie parlamentarzystom (zob. par. 48 powyżej).

68. Jeśli chodzi o interes skarżących w umożliwieniu im wejścia do Sejmu po tym incydencie, Trybunał przyjmuje również, że może on być związany ze sprawami, w których opinia publiczna miała uzasadniony interes bycia informowaną, na przykład poprzez uzyskanie z pierwszej ręki, bezpośredniej wiedzy opartej na osobistym doświadczeniu o wydarzeniach i obradach mających miejsce w polskim Sejmie (por., *Selmani i Inni*, cyt. powyżej, § 84). Konkurencyjne interesy, które należy zważyć w przedmiotowej sprawie, mają zatem charakter publiczny, a mianowicie: (i) interes publiczny leżący w zdolności Straży Marszałkowskiej do utrzymania porządku na terenie Sejmu oraz zapewnienia bezpieczeństwa publicznego i uporządkowanego przebiegu prac parlamentarnych, a także (ii) interes publiczny w otrzymywaniu informacji o sprawach ważnych dla społeczeństwa (por. *Mándli i Inni*, cyt. powyżej, §§ 66 i 67).

69. Trybunał zauważa ponadto, że już wcześniej kładł nacisk na podstawowy interes, jakim jest zapewnienie skutecznego funkcjonowania Parlamentu w demokracji (zob. *Karácsony i Inni*, cyt. powyżej, § 143 i przytoczone tam orzecznictwo). Trybunał przyjął również, że parlamenty miały prawo do pewnego stopnia uznaniowości w kwestii uregulowań dotyczących zachowania w Parlamencie, aby pozwoliły one uniknąć zakłóceń prac parlamentarnych oraz że kontrola Trybunału nad takimi regulacjami powinna być ograniczona (zob. *Mándli i Inni* cyt. powyżej § 69).

70. W związku z tym Trybunał zauważa, że ponieważ incydent miał miejsce poza budynkiem Sejmu, przedmiotową sprawę należy odróżnić od sytuacji, w których środki zostały podjęte w reakcji na wypowiedzi lub zachowania bezpośrednio zakłócające uporządkowany przebieg obrad parlamentarnych (zob. *Karácsony i Inni* oraz *Selmani i Inni*, oba cyt. powyżej).

71. Trybunał zauważył ponadto, że w rozpatrywanej sprawie strony miały różne stanowiska co do tego, czy działanie skarżących spowodowało jakiegokolwiek zakłócenia w zwykłej pracy i funkcjonowaniu Sejmu. Rząd utrzymywał, że skarżący nie przestrzegali zasad dotyczących bezpieczeństwa pomieszczeń Sejmu i zablokowali drogę wewnętrzną (zob. par. 9 powyżej). Skarżący zaś podnosili, że swoim działaniem nie spowodowali zakłóceń ani nie naruszyli godności Sejmu. Nie zablokowali oni dróg wewnętrznych na terenie Sejmu, ponieważ w czasie demonstracji nie było w pobliżu żadnych pieszych ani pojazdów (zob. par. 8 powyżej). Z kolei Komendant Straży Marszałkowskiej w pismach do skarżących stwierdził jedynie, że „zakłócili oni porządek publiczny” (zob. par. 11 powyżej). Ustalenie to nie zostało jednak zweryfikowane przez żaden organ publiczny. Biorąc pod uwagę, że strony przedstawiły sprzeczne relacje, Trybunał nie ma wystarczających

podstaw do ustalenia, czy skarżący zlekceważyli jakiegokolwiek wewnętrzne przepisy dotyczące ruchu drogowego na terenie Sejmu.

72. Jednakże, nawet zakładając, że sankcja nałożona na skarżących była poparta odpowiednim i wystarczającym uzasadnieniem, Trybunał uważa, że bardziej właściwe jest skupienie się w swojej kontroli na tym, czy ograniczeniu prawa skarżących do wolności wyrażania opinii towarzyszyły skuteczne i odpowiednie zabezpieczenia przed nadużyciami (zob. *Mándli i Inni*, cyt. powyżej, §§ 71, 72).

73. Co do sposobu nałożenia sankcji na skarżących, Trybunał ma na uwadze, że gwarancje proceduralne powinny być dostosowane do kontekstu parlamentarnego, z uwzględnieniem ogólnie uznawanych zasad autonomii parlamentu i podziału władzy (*ibid.*, § 72). Nie wyklucza to kontroli przez organ publiczny ustanowiony przez parlament.

74. Trybunał zauważa w tym względzie, że w czasie istotnym dla sprawy prawo krajowe, a mianowicie zarządzenie Marszałka Sejmu z dnia 9 stycznia 2008 r. (zob. par. 20 powyżej), zawierało przepis umożliwiający zawieszenie prawa wstępu do budynków i na teren Sejmu „w uzasadnionych przypadkach, mając na względzie zachowanie spokoju i porządku oraz zapewnienie bezpieczeństwa Sejmu i Senatu”. Przepis ten nie przewidywał żadnej możliwości udziału osób obłożonych ową sankcją w odpowiedniej procedurze decyzyjnej. Postępowanie w sprawie skarżących polegało na wysłaniu przez Komendanta Straży Marszałkowskiej pism informujących o tymczasowym zakazie wstępu do Sejmu (zob. par. 11 powyżej). Ponadto wygląda na to, że w zarządzeniu nie przewidziano żadnej jasnej procedury zaskarżenia środka, w ramach której skarżący mogliby przedstawić swoje argumenty.

75. Mając na względzie powyższe Trybunał uważa, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy zakwestionowana ingerencja w prawo skarżących do wolności wyrażania opinii nie była niezbędna w społeczeństwie demokratycznym, ponieważ nie towarzyszyły jej odpowiednie gwarancje proceduralne.

76. W świetle powyższych rozważań Trybunał odrzuca zastrzeżenie wstępne Rządu (zob. par. 42 i 44 powyżej), jakoby skarżący nie doznali „znaczącego uszczerbku”. Dalej stwierdza, że ingerencja w prawo skarżących do wolności wyrażania opinii nie była „niezbędna w społeczeństwie demokratycznym” w rozumieniu art. 10 Konwencji, a zatem doszło do naruszenia tego przepisu.

II. ZASTOSOWANIE ART. 41 KONWENCJI

77. Art. 41 Konwencji stanowi:

„Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeżeli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka,

gdy zachodzi taka potrzeba, o przyznaniu słusznego zadośćuczynienia pokrzywdzonej stronie”.

A. Szkoda

78. Skarżący domagali się kwoty 1 000 euro (EUR) łącznie tytułem zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową.

79. Rząd zakwestionował to roszczenie.

80. Trybunał przyjmuje, że skarżący ponieśli szkodę niemajątkową – taką jak przykrość i frustracja wynikające z ograniczenia nałożonego na nich w przedmiotowej sprawie – które nie są wystarczająco rekompensowane przez samo stwierdzenie naruszenia Konwencji. Zasądza on żadaną kwotę w całości, powiększoną o wszelkie należne podatki.

B. Koszty i wydatki

81. Skarżący domagali się również kwoty 198 EUR tytułem kosztów i wydatków poniesionych przed sądami krajowymi oraz 2 163 EUR tytułem kosztów i wydatków poniesionych przed Trybunałem.

82. Rząd przyznał, że Skarżący złożyli dokumenty na poparcie swoich roszczeń i zwrócił się do Trybunału o ocenę, czy koszty te zostały poniesione w sposób konieczny i czy były uzasadnione co do wysokości.

83. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału skarżącemu przysługuje prawo do zwrotu poniesionych kosztów i wydatków wówczas, gdy wykazał, że były one rzeczywiście i koniecznie poniesione oraz że są uzasadnione co do wysokości. W przedmiotowej sprawie, mając na uwadze posiadane dokumenty oraz powyższe kryteria, Trybunał uznaje za uzasadnione zasądzić kwotę 2 361 EUR na pokrycie kosztów wszelkiego rodzaju, powiększoną o wszelkie należne podatki.

Z TYCH PRZYCZYN TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE,

1. *dolęcza* do przedmiotu skargi zarzut Rządu dotyczący niedoznania znaczącego uszczerbku oraz zarzut *ten oddala*
2. *uznaje*, że skarga jest dopuszczalna;
3. *orzeka*, że doszło do naruszenia art. 10 Konwencji;
4. *orzeka*,
 - (a) że pozwane państwo wypłaci wspólnie skarżącym w terminie trzech miesięcy od daty, w której wyrok stanie się ostateczny zgodnie z art. 44 § 2 Konwencji, następujące kwoty, które zostaną przeliczone na

WYROK W SPRAWIE DROZD PRZECIWKO POLSCE

walutę pozwanego państwa według kursu obowiązującego w dniu płatności;

- (i) 1000 EUR (tysiąc euro) plus wszelkie należne podatki, tytułem zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową;
 - (ii) 2 361 EUR (dwa tysiące trzysta sześćdziesiąt jeden euro) plus wszelkie podatki należne od skarżącego, tytułem poniesionych kosztów i wydatków;
- (b) że od upływu wyżej wskazanego terminu trzech miesięcy aż do momentu uregulowania należności, należne będą odsetki zwykłe od określonych powyżej kwot, naliczone według stopy równej marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego obowiązującej w tym okresie, powiększonej o trzy punkty procentowe.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono pisemnie w dniu 6 kwietnia 2023 r., zgodnie z Regulą 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Renata Degener
Kancierz

Marko Bošnjak
Przewodniczący